

Aloite pyyntö Lohtajan ylä koululta ilmaisen välipalan tarjoamisesta Kokkolan kouluissa. (23.11.2023)

Haluaisimme saada Kokkolan kouluihin ilmaisen välipala mahdollisuuden, varsinkin pitkien koulupäivien ohella.

Perusteluja:

- Pitkinä koulupäivinä välipala auttaisi nuorta keskittymään.
 - "Kouluruokailusuosituksen mukaan oppilaille tulee järjestää mahdollisuus maksuttomaan ravitsevaan välipalaan, mikäli koulun oppitunnit jatkuvat pitempään kuin kolme tuntia koululounaan jälkeen." Oph.fi
 - Limingassa opettajat ovat kommentoineet maksutonta välipalaa: "että oppilaat jaksavat opiskella paremmin iltapäivän viimeisillä tunneilla. Myös harrastuksiin siirtyminen suoraan koulupäivän jälkeen on helpompaa, kun ei ole niin nälkäinen." valtioneuvosto.fi
- Valtakunnallisten suositusten mukaan lapsella ja/tai nuorella tulisi olla vähintään yksi harrastus. Riippuen harrastuksesta kyseinen harrastus saattaa alkaa lähes heti koulun jälkeen. Nuoren on todella hankala jaksaa varsinkin fyysisesti raskasta liikuntaa, jos viimeisin ateria on ollut koulun lounas, josta on jo pitkä aika.
 - "Harrastaminen on lapselle mielekästä ja positiivista ajanvietettä, se tuo vastapainoa raskaille koulupäiville." blogit.lab.fi
- Useissa Kokkolan kouluissa koulumatkat vaihtelevat. Esimerkiksi pienkuntien kouluissa useiden oppilaiden on kuljettava koulumatka bussin kyydissä, joka pidentää koulupäivää ennestään. Tämä pätee myös muihin Kokkolan seudun kouluihin.
- Usein kun koulun läheisyydessä on "lähikauppa" tulee nuorelle kiusaus mennä hakemaan kaupasta, jotain purtavaa pitkälle koulupäivälle. Varsinkin teineillä yleisin valinta kaupassa on suklaa patukka tai energia juoma, joista kumpikaan ei tue nuoren terveellistä ruokavaliota.
 - "Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suosittelevat, että kouluissa ja oppilaitoksissa ei ainakaan kouluaikana myydä säännöllisesti makeisia, virvoitusjuomia tai sokeroituja mehuja" oph.fi

- Haastattelimme koulujemme keittäjiä. Kokkolan suomalaisessa lukiossa (KSL) on ollut ilmainen kahvitarjoilu iltapäivän välitunnin aikaan. Tämä kahvitarjoilu oli suuressa suosiossa. Sen suuri suosio epäillään johtuneen kahvin maksuttomuudesta eli välipalan hinta on mitä luultavimmin se, joka luo kitkaa sen hankkimisen kanssa.
 - Tällä hetkellä KSL maksullista välipalaa käytetään erittäin vähän.
 - Lohtajan koululla pääosin 5lk-7lk käyttivät maksullista välipalaa. Sitä vanhemmat opiskelijat eivät juurikaan käytä välipala mahdollisuutta (käyvät mieluummin lähikaupassa)

Ehdotuksia järjestämisestä

Ottaen huomioon, että ilmaisen välipalan kustantaminen koko koululle, jokaisen arkipäivänä olisi kallista, niin mietimme muutamaa muuta vaihtoehtoa.

Yksi vaihtoehto olisi, että viikossa olisi muutama tietty päivä, jolloin ilmaista välipalaa olisi saatavilla. Ilmaisen välipalan saamisessa kuitenkin on otettava huomioon, ettei jokaisella oppilaalla ole sama lukujärjestys, joka nostattaa kysymyksen, että ovatko kaikki oppilaat oikeutettuja välipalaan vai ainoastaan he joilla on pitkä koulupäivä? Limingassa oppilaille tarjottiin oppilaille pitkinä koulupäivinä maksuton välipala, siellä opetushenkilöstö varmisti, että välipalaan oikeutetut saavat välipalaa, eli ne joilla on pitkä koulupäivä (valtioneuvosto.fi)

Toinen vaihtoehto olisi, että jokaiselle oppilaalle jaettaisiin yksi tai kaksi ilmaista välipalakuponia (vrt. Tämän hetkisiin maksullisiin välipalakuponkeihin) joilla he voisivat itse päättää minä päivänä he sen käyttäisivät. Tällöin oppilas itse pystyy huolehtia, että lunastaa välipalaa hänen oman lukujärjestyksen mukaan pitkinä päivinä. Miten lippujen jako toimisi? Olisiko vielä maksullisia lippuja ollenkaan?

Kolmas vaihtoehto pienikustantainen hedelmä- tai juuresvälipala iltapäivän välitunnilla. Tämä välipala jaettaisiin, joko luokissa tai jossain yleisellä alueella. Tämän tyyppinen välipala on helposti toteutettavissa ja terveellinen. Tätä on kokeiltu Asikkalan koulussa ja todettiin toimivaksi (valtioneuvosto.fi) Kuinka huolehdittaisiin kierrätyksestä (esim omenan raadot biojätteeseen)? Varsinkin nuoret lapset tai teini-ikäiset. Kuinka tällainen välipala jaettaisiin tasaväkisesti?

Aloitteen valmistelijoina:

Kokkolan nuorisovaltuuston jäsenet Emmi Anttila ja Daniel Fesiuk

Lähteet:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kouluruokailu-kuuluu-kaikille> (luettu 11.1.2024)

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/valipalat-koulussa> (luettu 11.1.2024)

<https://blogit.lab.fi/labfocus/koronapandemian-vaikutukset-lasten-harrastustoimintaan/> (luettu 11.1.2024
julkaistu 4.5.2022)

<https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/maksuton-hedelma-valipala-on-oppilaiden-suosiossa> (luettu 11.1.2024)

<https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/limingassa-oppilaille-maistuu-maksuton-valipala> (luettu 11.1.2024)